

NÂNG CAO HIỆU QUẢ QUẢN LÝ MỐI QUAN HỆ XÃ HỘI CỦA THANH NIÊN QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

LÊ XUÂN THANH (*)
CHU XUÂN ĐẠI THẮNG (**)

Tóm tắt: Quản lý các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội có vai trò rất quan trọng trong xây dựng tổ chức đảng trong sạch vững mạnh, đơn vị vững mạnh toàn diện, “Mẫu mực, tiêu biểu”. Trên cơ sở phân tích những vấn đề lý luận và thực tiễn mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội, bài viết đề xuất một số giải pháp nâng cao hiệu quả mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội hiện nay.

Từ khóa: Mối quan hệ xã hội; nâng cao hiệu quả quản lý; thanh niên quân đội.

Abstract: Managing social relationships among military youth plays a very important role in building a clean, strong, exemplary, and role-playing organization. Based on the analysis of theoretical and practical issues of social relationships among military youth, this paper proposes a number of solutions to improve the effectiveness of social relationships among military youth.

Keywords: Social relationships; improving management effectiveness; military youth.

Ngày nhận bài: 20/11/2024 Ngày biên tập: 06/01/2025 Ngày duyệt đăng: 20/01/2025

1. Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về quản lý mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội

Thanh niên quân đội là sĩ quan, hạ sĩ quan, binh sĩ có tuổi đời từ 18 đến 30, là lực lượng chủ yếu của Quân đội (chiếm gần 50% tổng quân số trong Quân đội), được biên chế ở các đơn vị cơ sở trong toàn quân. Ở các đơn vị huấn luyện và sẵn sàng chiến đấu, thanh niên quân đội chiếm trên 80% quân số, ở cấp đại đội hầu hết cán bộ, chiến sĩ ở độ tuổi thanh niên. Họ là lực lượng có vai trò rất quan trọng trong sức mạnh chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam, luôn xung kích, đi đầu trong mọi nhiệm vụ, trên mọi mặt trận, là nòng cốt trong thực hiện nhiệm vụ chính trị của các địa phương, đơn vị. Bên cạnh đó, họ cũng tham gia vào các hoạt động xã hội với nhiều mối quan hệ trong và ngoài Quân đội. Vì vậy, việc quản lý thanh niên quân đội là nhiệm vụ có tầm quan trọng đặc biệt, đặt ra yêu cầu cao đối với cấp ủy, chỉ huy cơ quan, đơn vị trong Quân đội.

Các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội là:

Thứ nhất, mối quan hệ giữa thanh niên quân đội với Đảng, Nhà nước và Nhân dân, đây là một trong những mối quan hệ trọng yếu, phản ánh chức năng và nhiệm vụ của quân đội; mang tính chất cơ bản, quan trọng và có giá trị chính trị, văn hóa truyền thống trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Thứ hai, mối quan hệ giữa thanh niên quân đội với đồng nghiệp, thể hiện qua chức trách và nhiệm vụ, tuân thủ quy định của điều lệnh quân đội và pháp luật của Nhà nước.

Thứ ba, mối quan hệ của thanh niên quân đội với các cá nhân và tổ chức bên ngoài đơn vị, bao gồm quan hệ với cấp ủy đảng, chính quyền và các tổ chức chính trị - xã hội tại nơi đóng quân, nơi cư trú và địa bàn hoạt động cũng như mối quan hệ với gia đình và người thân.

Mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội trong đơn vị bao gồm tổng thể các mối quan hệ tương tác giữa họ trong hoạt động quân sự và cuộc sống hàng ngày. Đây là những mối liên kết bền vững và ổn định giữa các chủ thể, được hình thành từ những tương

(*), (**) Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

tác xã hội thường xuyên và có liên hệ chặt chẽ với các hành động và mối quan hệ khác. Mối quan hệ xã hội này tạo ra một mạng lưới vững chắc, với những liên kết và ràng buộc, tác động qua lại lẫn nhau.

Quản lý các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội là tập hợp các hoạt động có mục tiêu, kế hoạch và quy trình thống nhất, được thực hiện bởi cấp ủy, tổ chức đảng, tổ chức chỉ huy và cơ quan chính trị các cấp nhằm nắm bắt thực chất khuynh hướng tư tưởng, tâm lý, tình cảm và hành vi của thanh niên, từ đó đưa ra biện pháp tổ chức, định hướng và phát triển các mối quan hệ xã hội lành mạnh.

Việc quản lý mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội đòi hỏi sự toàn diện và chặt chẽ ở nhiều khía cạnh, đặc biệt trong việc quản lý mối quan hệ giữa thanh niên quân đội với cấp ủy, chỉ huy các cấp; với tổ chức Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh và Hội đồng quân nhân; với đồng chí, đồng đội trong đơn vị; với gia đình, bạn bè, người thân; với Nhân dân và chính quyền địa phương nơi đơn vị đóng quân và nơi cư trú; với các tổ chức, cá nhân trên không gian mạng.

Trong những năm qua, cấp ủy và chỉ huy các cơ quan, đơn vị trong toàn quân, nhất là ở các đơn vị cơ sở đã thường xuyên tăng cường công tác quản lý tư tưởng, kỷ luật và các mối quan hệ xã hội của quân nhân, trong đó có thanh niên quân đội, nhằm duy trì sự ổn định của đơn vị. Bộ Tổng tham mưu, Tổng cục Chính trị cùng với cấp ủy, chỉ huy các đơn vị đã ban hành nhiều văn bản và quy định liên quan đến việc quản lý tình hình tư tưởng và các mối quan hệ quân nhân ở mọi lứa tuổi, trong đó có lứa tuổi thanh niên.

Nội dung quản lý các mối quan hệ của thanh niên quân đội chủ yếu tập trung vào việc giám sát quá trình thực hiện chức trách và nhiệm vụ mà thanh niên là thành viên của các tổ chức như: Đảng, chính quyền, Đoàn Thanh niên, Hội Phụ nữ và Hội đồng quân nhân. Đồng thời, chú trọng quản lý mối quan hệ giữa thanh niên quân đội với cấp ủy, chính quyền địa phương, gia đình, người thân và bạn bè.

Các biện pháp quản lý được chú trọng, trong đó, việc nắm bắt diễn biến tư tưởng, phân tích thái độ, hành vi của thanh niên quân

đội trong công việc cũng như trong giao tiếp ứng xử; theo dõi hoạt động hàng ngày của thanh niên, trong thực hiện nhiệm vụ được giao; duy trì nghiêm túc các buổi giao ban, sinh hoạt dân chủ để lắng nghe ý kiến, báo cáo của thanh niên; thực hiện việc kiểm tra và giám sát các mối quan hệ xã hội của họ. Thông qua hoạt động giao lưu kết nghĩa với đơn vị bạn, địa phương; thông qua việc trao đổi với người thân, gia đình và những người bạn mà thanh niên thường xuyên tiếp xúc, liên lạc để không bỏ trống những mối quan hệ quan trọng của thanh niên. Đặc biệt, cấp ủy, chỉ huy đơn vị tăng cường quản lý thanh niên trên mạng xã hội, bằng cách thanh niên báo cáo tên tài khoản các mạng xã hội, kết bạn với cán bộ chủ trì đơn vị để không xảy ra tình trạng vi phạm kỷ luật do sử dụng mạng xã hội sai quy định. Bên cạnh đó, việc quản lý mối quan hệ còn thông qua hồ sơ, tài liệu, báo cáo từ các tổ chức, lực lượng trong và ngoài đơn vị, cũng như xử lý đơn thư tố cáo và yêu cầu thanh niên tự khai báo, bổ sung lý lịch định kỳ hàng năm.

Những biện pháp trên đã góp phần tăng cường nhận thức, trách nhiệm của cấp ủy, chỉ huy các cấp về quản lý các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội; đồng thời, bảo đảm nội dung, phương thức quản lý ngày càng hoàn thiện. Vì vậy, tuyệt đại đa số thanh niên quân đội luôn có phẩm chất tốt, nhận thức sâu sắc và thể hiện tinh thần đoàn kết, thống nhất ý chí và hành động; quan tâm thăm hỏi, động viên, giúp đỡ lẫn nhau trong công tác, rèn luyện, sinh hoạt hàng ngày; giữ vững và phát huy văn hóa “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới. Thông qua đó, giúp duy trì sự ổn định trong đơn vị, xây dựng nền tảng chính trị, tư tưởng và đạo đức vững mạnh, tạo ra động lực phấn đấu cho thanh niên quân đội, góp phần hình thành môi trường văn hóa tích cực, lành mạnh và bầu không khí dân chủ, đoàn kết.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được, ở một số đơn vị vẫn còn tồn tại tình trạng cấp ủy và cán bộ chủ trì chưa nhận thức đầy đủ và sâu sắc trong quản lý các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội; chưa kịp thời nắm bắt các mối quan hệ phức

Bản thân thanh niên phải không ngừng phấn đấu trong học tập và rèn luyện, tích cực tham gia các hoạt động xã hội, tiếp tục xây dựng thế hệ thanh niên Việt Nam giàu lòng yêu nước, có bản lĩnh chính trị vững vàng trước mọi biến động của hoàn cảnh. Ảnh tư liệu

tập để có biện pháp giải quyết kịp thời những vấn đề phát sinh từ thực tiễn, dẫn đến một số vụ việc nghiêm trọng xảy ra trong đơn vị; “một số hạ sĩ quan, binh sĩ chưa nêu cao ý thức tự giác và phát huy vai trò cá nhân trong tự quản lý, cá biệt vẫn còn trường hợp vi phạm quy định, kỷ luật quân đội phải xử lý, ngoài ra, còn vi phạm khi chia sẻ thông tin trên mạng xã hội tùy tiện, thiếu ý thức cảnh giác, dẫn đến làm lộ bí mật quân sự”(1).

2. Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội hiện nay

Để đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội trong giai đoạn mới và nâng cao hiệu quả quản lý xã hội của thanh niên quân đội hiện nay, cần tập trung thực hiện một số giải pháp sau:

Một là, nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các tổ chức, lực lượng trong công tác quản lý thanh niên quân đội. Đây là biện pháp quan trọng để đánh giá sự hiểu biết, trách nhiệm và năng lực của các cấp ủy viên, đảng viên, đặc biệt là những đảng viên đảm nhiệm vai trò chủ trì và quản lý trực tiếp các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội. Qua đó, cấp ủy

và tổ chức đảng xử lý hiệu quả những tình huống phát sinh trong các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội, tránh để vấn đề trở nên phức tạp. Các cấp ủy và tổ chức đảng cấp dưới cần nhận thức sâu sắc về vai trò và tính cấp thiết của việc lãnh đạo, quản lý các mối quan hệ thanh niên quân đội tại đơn vị cơ sở, từ đó khuyến khích trách nhiệm “tự giác” của tập thể cấp ủy, tổ chức đảng và từng đảng viên; xây dựng chủ trương và biện pháp phù hợp với tính chất, nhiệm vụ và đặc điểm tâm lý của từng thanh niên quân đội trong đơn vị. Mỗi cấp ủy viên và cán bộ chủ trì cần chủ động tự học, nghiên cứu và tìm hiểu để nâng cao nhận thức về

quản lý các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội, gắn với chức năng và nhiệm vụ quản lý, chỉ huy bộ đội. Cần hiểu rõ trách nhiệm và quyền hạn của mình, tự trang bị kiến thức và kinh nghiệm cần thiết về các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội, cùng với nội dung, hình thức và phương pháp quản lý các mối quan hệ này.

Hai là, thường xuyên đổi mới nội dung và vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức quản lý. Quá trình quản lý các mối quan hệ của thanh niên quân đội phải toàn diện, chặt chẽ trong việc hình thành và phát triển các mối quan hệ. Trong đó, cần chú trọng quản lý mục đích, động cơ, thái độ và hành vi ứng xử khi giải quyết các mối quan hệ, đồng thời quản lý tính chất, mức độ và tác động của từng mối quan hệ đến nhận thức, tư tưởng và hành vi của thanh niên quân đội trong quá trình thực hiện nhiệm vụ. Khi phân tích, đánh giá các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội cấp ủy và tổ chức đảng cần đưa ra những kết luận chính xác, làm rõ nguyên nhân cũng như xu hướng phát triển của các mối quan hệ này. Qua đó nhanh chóng phát

hiện, chấn chỉnh và xử lý các vấn đề nảy sinh, cũng như những vướng mắc cần được giải quyết trong các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội.

Ba là, phát huy tính tích cực tự giác chấp hành sự quản lý của đơn vị và tự quản lý, rèn luyện của mỗi thanh niên quân đội, góp phần nâng cao hiệu quả quản lý các mối quan hệ xã hội của thanh niên quân đội. Biện pháp này yêu cầu tăng cường giáo dục, tuyên truyền để nâng cao nhận thức của thanh niên quân đội về pháp luật, Điều lệnh và quy định của Quân đội, nhằm duy trì sự chấp hành nghiêm túc các quy định về quan hệ xã hội; nâng cao bản lĩnh chính trị, tạo sự thống nhất ý chí và hành động, hoàn thành mọi nhiệm vụ được giao. Cần coi trọng công tác tuyên truyền, phổ biến kiến thức pháp luật và quy định về quan hệ xã hội trong đơn vị; giáo dục cho mọi đảng viên và cán bộ thấy rõ lợi ích của việc nâng cao kiến thức pháp luật, giúp thanh niên quân đội hoàn thành tốt nhiệm vụ và hạn chế vi phạm pháp luật của Nhà nước, kỷ luật của Quân đội, đồng thời nâng cao phẩm chất, nhân cách của thanh niên quân đội. Tăng cường giáo dục truyền thống, nâng cao lòng tự hào và ý chí phấn đấu của thanh niên quân đội cũng như tinh thần đoàn kết, gắn bó trong thực hiện nhiệm vụ; duy trì chế độ báo cáo và thực hiện tốt quy chế trong huấn luyện, đảm bảo thời gian làm việc và học tập nghiêm túc, chặt chẽ.

Bốn là, xây dựng môi trường văn hóa quân sự lành mạnh, đồng thời nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho thanh niên quân đội. Trước tiên, cấp ủy, chỉ huy đơn vị cần triển khai đồng bộ các biện pháp xây dựng môi trường văn hóa nhằm tạo ra không khí vui tươi, tích cực. Việc kết hợp chặt chẽ giữa xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện và môi trường văn hóa sẽ giúp nâng cao khả năng tự bảo vệ và ý thức kỷ luật trong mỗi thanh niên quân đội, từ đó ngăn chặn các hành vi lệch chuẩn trong các mối quan hệ xã hội. Để đảm bảo đời sống vật chất và tinh thần cho thanh niên quân đội, các cơ quan, đơn vị cần áp dụng các chính sách phù hợp với điều kiện công tác và sinh hoạt, tạo sự đồng bộ, nhất quán trong nhận thức và hành động. Đồng thời, cần chú trọng xây dựng bản lĩnh chính

trị vững vàng cho thanh niên quân đội, giúp họ luôn trung thành với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân. Ngoài ra, cần kịp thời phát hiện và ngăn ngừa các quan hệ không lành mạnh, những biểu hiện tiêu cực, cục bộ và bè phái trong đơn vị, nhằm duy trì các quan hệ truyền thống tốt đẹp của quân đội.

Năm là, tăng cường phối hợp chặt chẽ giữa gia đình, địa phương và đơn vị. Trong quản lý thanh niên quân đội, cần chú trọng việc tìm hiểu các mối quan hệ xã hội. Theo đó, cần thường xuyên giữ vững mối liên hệ giữa đơn vị với gia đình, người thân của thanh niên. Đồng thời, thông qua ý kiến và dư luận của nhân dân nơi đơn vị đóng quân để nắm vững các mối quan hệ bên ngoài Quân đội của thanh niên. Khi phát hiện những vấn đề nảy sinh trong các mối quan hệ của thanh niên quân đội, lãnh đạo, chỉ huy đơn vị tìm hiểu và thảo luận các biện pháp khắc phục, ngăn chặn những quan hệ không lành mạnh. Bên cạnh đó, đơn vị cần thường xuyên tổ chức các hoạt động giao lưu, sinh hoạt văn hóa với cấp ủy, chính quyền, đoàn thể ở địa phương, nhất là tổ chức Đoàn Thanh niên. Những hoạt động này không chỉ giáo dục truyền thống cách mạng, tinh thần đoàn kết giữa quân đội và nhân dân mà còn tạo ra “sân chơi” bổ ích cho thanh niên quân đội, giúp họ tránh xa các tệ nạn xã hội.

Những thay đổi trên các lĩnh vực đời sống xã hội đã và đang tác động nhiều chiều đến thanh niên quân đội, từ đó đặt ra yêu cầu cao trong việc nắm, quản lý các mối quan hệ xã hội của họ. Vì vậy, công tác quản lý các mối quan hệ của thanh niên quân đội là nhiệm vụ quan trọng, bảo đảm cho các cơ quan, đơn vị toàn quân luôn ổn định, hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao, từ đó góp phần xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại./.

Ghi chú:

(1) *Quản lý các mối quan hệ xã hội của hạ sĩ quan, binh sĩ ở đơn vị cơ sở*, <https://www.quanlynhanuoc.vn/2022/11/28/quan-ly-cac-moi-quan-he-xa-hoi-cua-ha-si-quan-binh-si-o-don-vi-co-so/>.